

Didaktiske råd til undervisning med ordblinde elever i klassen

---

- Brug af forskellige læringsværktøjer, som **video, billeder, ikoner og lyd**. Dette er ikke kun brugbart for de ordblinde.
- Hvis der skal laves **grupperarbejde**, så giv den ordblinde **teksten på forhånd, så han kan nå at læse den inden**, så han kan være med til arbejdet.
- Når der skal læses **romaner**, kan man med fordel vælge romaner der ligger indlæst på www.nota.dk, så den ordblinde kan få dem læst højt (evt. mens man følger med i den fysiske bog). Struktur igen forløbet, så den ordblinde kan have hørt teksten hjemme inden undervisningen. Det tager længere tid at lyttelæse end selv at læse.
- Sørg for at **kopier** er scannet ind på forhånd af læreren via **autostore** på kopimaskinen, så eleven kan få læst dem op med cd-ord.
- Hvis der er svære ord i en tekst, så giv en **ordforklaring** med, så den ordblinde - og andre elever i klassen - forstår ordenes betydning.
- Hav en tæt kontakt og klare aftaler med den ordblinde - har vedkommende lyst til at **læse højt** på klassen hvis det er forberedt hjemme? Hvis det er et lille stykke? De fleste ordblinde har ikke lyst til at skulle læse ukendt, uforberedt tekst op for andre.
- **Klar tavleorden med tydelig skrift** gør det lettere at skrive af.
- **Skriv stikord eller korte sætninger**. Det kan være svært for en ordblind at skrive meget ned og samtidig følge med i undervisningen. Hvis det skal være længere forklaringer, kan den ordblinde få det indscannet som ark.
- Så meget som muligt af elevens materialer skal være i **digital form**. (elektroniske skolebøger, indscannede kopiark, frilæsningsbøger som lydbøger osv.)
- Spørg den ordblinde, hvad **han/hun godt kunne tænke sig i forhold til undervisningen**. Ordblinde er meget forskellige og det kan være små ting, der kan gøre hverdagen for en ordblind meget lettere.
- Gør det muligt for den ordblinde, **selv at finde emner eller bøger**, der lige rammer det han/hun interesserer sig for.
- Ved **diktater** skal den ordblinde bruge cd-ord og ordforslag. Der skal opbygges rutine i at bruge ordforslagene og det tager tid, men eleven skal ikke fritages for at skrive diktat.
- Ordblindhed **rækker ind i alle fag**. Derfor bør cd-ord bruges, så snart der er tekst der skal læses, så den ordblinde kan bruge energien på at **forstå tekstens indhold** frem for at afkode bogstaver og ord.
- **Det talte sprog** er meget vigtigt - især for den ordblinde. Sørg for at skabe læringsituationer, hvor den ordblinde kan være med i det verbale forum.
- Vær opmærksom på at den ordblinde **ofte har andre kvaliteter** - brug disse til at styrke elevens selvværd.
- Fælles stikord til et emne, der visuelt hænger stort og synligt i klassen, kan støtte den ordblinde - og resten af klassen - i både det mundtlige og det skriftlige arbejde. Det kan også hjælpe til **mange gentagelser** som også ofte er nødvendigt for den ordblinde.
- Hjælp den ordblinde med hver morgen **at få computeren tændt og få cd-ord slået til**. Husk at have et strømstik tæt på.
- Hvis I er usikre på hvordan man bedst inkluderer en ordblind i sin undervisning - uanset fag - så tage hellere end gerne kontakt til Kompetencecenter for læsning i Koldby. Vi giver gerne råd og vejledning.

Tips til faglærere

Den ordblinde elev kan være den, der bedst ved, hvad der hjælper på bedste måde. Lyt til eleven.

Organisering af fagstoffet

- Fortæl om langtidsplanlægningen af forløbet: f.eks. hvad der skal foregå i undervisningen den næste uge, den næste måned.
- Inddel så meget som muligt af undervisningsstoffet i overskuelige dele.
- Undervis ud fra et program for hver uge/time. Præsenter programmet visuelt.

Fagtermer

- Rids det faglige overblik op flere gange: "I går beskæftigede vi os med det, i dag er det sådan, og i morgen skal vi videre til ....".
- Sørg for, at der er mulighed for at høre fagudtryk mange gange evt. oplæst via forskellige former for hjælpemidler med talestøtte.
- Introducér nye ideer og begreber direkte. Giv et overblik over emnerne, så eleverne ved, hvad de kan forvente sig.
- Lad eleverne have adgang til ordbøger med talestøtte og opslagshjælp.

Metodik

- Giv specifikke og konkrete instruktioner og anvend enkelt, utvetydigt sprog.
- Let notatarbejdet for eleven - skriv kun det nødvendige på tavlen. Giv eleven mulighed for at kopiere en kammerats notater.
- Sørg for at uddele noter på forhånd - det letter notearbejdet.
- Visualisér og konkretiser så meget som muligt - evt. ved at bruge den samme farve eller det samme symbol ved emnet/ordet.
- Vær opmærksom på sprogbrug. Variér og tilpas hastigheden på, når stoffet formidles.
- Sørg for at alle kopier er indscannet på forhånd og delt i projektmappen, så eleven kan hente dem der når timen starter, og få cd-ord til at læse teksten op.
- Anvend billeder, videoer, flipped classroom-instruktioner, lyd m.v. Begræns mængden af tekst.
- Skab et multisensorisk læringsmiljø ved hjælp af video, billeder, diagrammer, praktiske og eksperimentale aktiviteter.
- Bed ikke den ordblinde elev om på stedet at skulle læse højt for hele klassen eller svare på spørgsmål ud fra en tekst.
- Tillad tid til konsolidering og overindlæring ved at repetere hyppigt.

Tekster og opgaver

- Gør læseformålet klart for eleverne inden teksten skal læses, idet der redegøres for, hvad teksten skal bruges til.
- Forklar skriftlige opgaver tydeligt og giv eleven hjælp til at planlægge arbejdet evt. ved at inddele opgaven i mindre enheder.
- Tillad at opgavebesvarelser bliver afleveret digitalt, indtalt som lydfiler eller optaget på video frem for den traditionelle skriftlige opgaveform.

Hjælpemidler

- Giv eleven mulighed for at anvende lydbøger med fagets tekster eller brug digitale platforme.
- Søg viden om teknologiske hjælpemidler og andre støtteforanstaltninger og støt elevernes anvendelse af dem.
- Tillad brug af mobiltelefon, bærbar computer, iPad m.v. - alle de redskaber der kan støtte den ordblinde i arbejdet med fagtekster.
- Undervis eleven i anvendelsen af hjælpemidlerne i det daglige og overvej i samarbejde med elev, forældre og skolen dispensationsmuligheder ved prøver og eksaminer.

Forslag til punkter man kunne diskutere på et teammøde:

- Hvem har ansvaret for at computeren bruges i timerne?
- Hvem har den tætte kontakt til forældre og evt. kompetencecenteret?
- Hvem har ansvaret for at elevens skolebøger er downloadet digitalt?
- Hvem har ansvaret for at kopiark er indscannet via Autostore og ligger i projektmappen?
- Hvem er den person eleven kontakter, hvis der er tekniske problemer med computeren?
- Hvem sørger for at kompenserende undervisning bliver sat på dagsordenen på teammøder i løbet af året?
- Andet